

M-25003

Försvarsdepartementet
103 33 Stockholm
fo.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar om betänkandet Motståndskraft i samhällsviktiga tjänster (SOU 2024:64) Er beteckning: Fö2024/01550

Sammanfattning:

Bevakningsbranschen som utgörs av Almega Säkerhetsföretagen, Svenska Transportarbetareförbundet och Bevakningsbranschens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd (BYA) inkommer här med ett gemensamt yttrande. Parterna företräder de 200 st. auktoriserade bevakningsföretag som tecknat kollektivavtal och de 25.000 medarbetare som tillsammans utför cirka 99 procent av den bevakning i Sverige som sker yrkesmässigt.

Bevakningsbranschen välkomnar ambitionen att stärka motståndskraften hos kritiska verksamhetsutövare (CER-direktivet) i Europeiska unionen och delar utredningens förslag i helhet, undantaget utredningens förslag om bakgrundskontroller.

1. Särskilt yttrande rörande bakgrundskontroller

1.1 Undantag från bakgrundskontroll

Det är av vikt att ett godkännande enligt 4 § i Lag (1974:191) om bevakningsföretag, i bilagan till förordning om motståndskraft hos kritiska verksamhetsutövare upptas som undantag från kravet på bakgrundskontroll.

Skälen för detta är att all personal i ett auktoriserat bevakningsföretag prövas av Länsstyrelsen gällande laglydnad, medborgerlig pålitlighet och lämplighet. Vid sådan prövning kontrolleras sökanden mot misstanke- och belastningsregistret samt mot Säkerhetspolisens uppgiftsamling. Det är också vanligt förekommande att anställda i bevakningsföretag genomgår ytterligare säkerhetsprövningar enligt Skyddslagen och Säkerhetsskyddslagen beroende den anställdes befattning och tjänstgöringsplats.

Utan anfört undantag enligt första stycket kommer ronderande bevakningspersonal som utför bevakning för flera kunder riskera att drabbas av olägenheter och kostnader i de fall flera kritiska verksamhetsutövare under ett och samma kalenderår anmodar bevakningspersonal att begära ut registerutdrag från Polismyndigheten.

1.2 Bevakningsbranschen avstyrker föreslagen metod för bakgrundskontroll

Av 6 kap. 4 § punkt 2 i Förslag till lag om motståndskraft hos kritiska verksamhetsutövare framgår att: Vid en bakgrundskontroll ska den person som kontrollen avser, på förfrågan från den kritiska verksamhetsutövaren, visa upp ett särskilt utdrag från belastningsregistret enligt 9 § andra stycket 7 lagen (1998:620) om belastningsregister för verksamhetsutövaren. Utdraget får högst vara ett år gammalt vid tidpunkten för bakgrundskontrollen.

Bevakningsbranschen anser att förslagets utformning avviker från Artikel 14 i CER-direktivet som stadgar att: Medlemsstaterna ska ange de villkor enligt vilka en kritisk entitet, i vederbörligen motiverade fall och med beaktande av medlemsstatens riskbedömning, får ansöka om bakgrundskontroller av personer.

Bevakningsbranschen anser att utredningens förslag inte utgör ett sådant ansökningsförfarande utan i stället ger den kritiska verksamhetsutövaren skyldighet att efterfråga uppgifter från de enskilda som ska kontrolleras som i sin tur ska inhämta utdrag från belastningsregistret. Mot denna bakgrund bör utredningens föreslagna metod omarbetas så att bakgrundskontroller i stället ska kunna ske efter ansökan från en kritisk verksamhetsutövare.

I 6 kap. 1 § i Förslag till lag om motståndskraft hos kritiska verksamhetsutövare framgår att syftet med en bakgrundskontroll är att endast den som bedöms vara lämplig ska få vara anställd eller på annat sätt delta i befattningar där deltagandet kan orsaka mer än ringa skada på den samhällsviktiga tjänsten.

För att säkerställa syftet med bestämmelsen, skapa enhetliga och rättssäkra bedömningar anser bevakningsbranschen att det är tillsynsmyndigheten och inte en kritisk verksamhetsutövare som ska besluta om en person ska anses vara lämplig och då få vara anställd eller på annat sätt delta i befattningar där deltagandet kan orsaka mer än ringa skada på den samhällsviktiga tjänsten. Detta talar starkt för att det bör införas ett ansökningsförfarande.

Bevakningsbranschen delar inte utredningens ¹uppfattning om att det är den kritiska verksamhetsutövaren som bäst kan avgöra om uppgifter som framkommit vid en bakgrundskontroll innebär att en person brister i lämplighet. Bedömningen bör vara sakligt och opartiskt och ett beslut bör också kunna överklagas av den som beslutet angår, i de fall beslutet går denne emot och kan antas påverka dennes situation på ett inte obetydligt sätt.

Bevakningsbranschen anser att det är av vikt för enskildas rättssäkerhet och för att säkerställa en korrekt tillämpning av arbetsrätten att 6 kap. 1 § i Förslag till lag om motståndskraft hos kritiska verksamhetsutövare förtydligas genom att i författning ange vilka grunder som kan föranleda att en person ej ska bedömas vara lämplig.

¹Utredningen sid. 200 "verksamhetsutövaren som är bäst lämpad att avgöra om uppgifterna påverkar den prövades lämplighet att delta i den samhällsviktiga tjänsten".

För ökad rättssäkerhet bör tillsynsmyndigheten ges ansvar för att ta emot ansökningar om bakgrundskontroll och bemyndigas att besluta om vilka uppgifter som ska lämnas ut till den kritiska verksamhetsutövaren (sökanden). För att effektivisera ansökningar om bakgrundskontroll torde tillsynsmyndigheten kunna ges direktåtkomst till belastningsregistret genom ändring i 20 § förordningen (1999:1134) om belastningsregister.

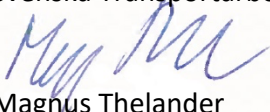
Att bredda tillgången till belastningsregistret till fler aktörer kan medföra ökad risk för läckage av känsliga personuppgifter, både genom oaktsamhet och genom uppsåt. Med detta som bakgrund anser bevakningsbranschen att det finns skäl att framöver utreda frågan om ett samlat ansvar för registerkontroller hos en och samma myndighet.

Utredningen föreslår att en kritisk verksamhetsutövare ska genomföra förnyade bakgrundskontroller minst vart annat år. Bevakningsbranschen avstyrker förslag till förnyade bakgrundskontroller och anser att det vore mer effektivt och ändamålsenligt att låta Registerkontrolldelegationen vid Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden löpande kontrollera berörda personer och besluta om uppgifter ska lämnas till tillsynsmyndigheten.

Bevakningsbranschen anser också att det är av vikt att regeringen föreskriver att ansökningar om bakgrundskontroller ska bedömas inom en rimlig tidsram.

Stockholm 2025-01-13

Svenska Transportarbetareförbundet

Magnus Thelander
Central Ombudsman

Säkerhetsföretagen, Almega

Joachim Källsholm
Ordförande

Bevakningsbranschens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd

Martin Bjurhem, vd